

- ✦ час виконання замовлення скоротилося майже вдвічі;
- ✦ багато дистриб'юторів відмовилися від співпраці з іншими виробниками – конкурентами компанії «Рудь».

При цьому необхідно зазначити, що додаткових інвестицій, крім щорічних планових, не було вкладено.

ВИСНОВКИ

Теорія обмежень успішно працює і розвивається вже протягом більше тридцяти років. Компанії по всьому світу взяли її як основний управлінський підхід до управління своїм бізнесом у цілому або до управління певним функціональним підрозділом всередині організації (наприклад, виробництвом, логістикою, поставками або проектами). ТОС дозволяє розширити можливості практичного втілення системного підходу до проблем управління господарською діяльністю на конкретних підприємствах у реальному ринковому середовищі. Теорія обмежень допомагає менеджерам знайти ключеву проблему – обмеження підприємства – і правильно керувати нею. Цей підхід істотно відрізняється від загальноприйнятих, твердо базуючись на здоровому глузді. Теорія обмежень, на відміну від інших підходів, діючих локально, аналізує та керує підприємствами системно, постійно покращуючи його діяльність і формуючи конкурентні пе-

реваги. Відрізняє підходи ТОС від загальноприйнятих у консалтинговому світі орієнтація на результат. ■

ЛІТЕРАТУРА

- Голдратт Э.** Цель. Процесс непрерывного улучшения. Цель – 2. Дело не в везенье / Э. Голдратт, Д. Кокс ; пер. с англ. Е. Федурко. – К. : ЛОГОС, 2007. – 775 с.
- Голдратт Э.** Цель – 3. Необходимо, но не достаточно / Голдратт Э., Шрагенхайм Э., Птак К. ; пер. с англ. Д. Капранов. – К. : НіД, 2009. – 243 с.
- Голдратт Э.** Критическая цепь / Э. Голдратт ; [пер. с англ. Е. Федурко]. – М. : ТОС центр, 2007. – 272 с.
- Детмер У.** Теория ограниченный Голдратта: системный подход к непрерывному совершенствованию. – 2-е изд. / У. Детмер ; [пер. с англ. У. Саломатова ; под ред. Ю. Быстров]. – М. : Альпина бизнес букс, 2008. – 444 с.
- Детмер У.** Производство с невероятной скоростью. Улучшение финансовых результатов предприятия / У. Детмер, Э. Шрагенхайм ; пер. с англ. О. Наливайко. – М. : Альпина-паблишерз, 2009. – 329 с.
- Применение теории ограниченный в менеджменте производственных запасов / Е. В. Бакулин ; М-во образования Рос. Федерации, ГУЭФ. – СПб. – 2011. – № 1. – С. 91 – 92.
- Колотов А.** Луч света в темном царстве / А. Колотов // Бизнес-образование в Украине. – 2005. – № 8. – С. 15 – 17.
- Козлова В.** Опыт ТОС на украинском рынке / В. Козлова // Управление компанией. – 2007. – № 10. – С. 46 – 50.

УДК 657.223

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВ

СИНИЦЯ Т. В., ОСЬМІРКО І. В.

УДК 657.223

Синиця Т. В., Осьмірко І. В. Актуальні проблеми формування облікової політики підприємств

У статті зазначено, що облікова політика підприємства є важливим елементом організації бухгалтерського обліку. Розглянуто процес формування облікової політики, що включає сукупність принципів, методів і процедур здійснення первинного спостереження, групування та підсумкового узагальнення фактів господарської діяльності. Виділено сукупність факторів, що впливають на формування облікової політики підприємства. Проведено аналіз існуючих проблем формування облікової політики. Обґрунтовано необхідність переосмислення ролі облікової політики в процесі управління підприємством та підвищення її якості.

Ключові слова: облікова політика, процес формування облікової політики, проблеми формування облікової політики підприємства, наказ про облікову політику.

Бібл.: 8.

Синиця Тетяна Валеріївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів і обліку, Харківський національний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди (вул. Блюхера, 2, Харків, 61168, Україна)

E-mail: kfjo@mail.ru

Осьмірко Інна Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент, кафедра фінансів і обліку, Харківський національний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди (вул. Блюхера, 2, Харків, 61168, Україна)

УДК 657.223

UDC 657.223

Синиця Т. В., Осьмірко І. В. Актуальные проблемы формирования учетной политики предприятий

В статье обозначено, что учетная политика предприятия является важным элементом организации бухгалтерского учета. Рассмотрен процесс формирования учетной политики, включающий совокупность принципов, методов и процедур осуществления первичного наблюдения, группировки и итогового обобщения фактов хозяйственной деятельности. Выделена совокупность факторов, оказывающих влияние на формирование учетной политики предприятия. Проведен анализ проблем формирования учетной политики. Обоснована необходимость переосмысления роли учетной политики в процессе управления предприятием и повышения ее качества.

Ключевые слова: учетная политика, процесс формирования учетной политики, проблемы формирования учетной политики предприятия, приказ об учетной политике.

Библ.: 8.

Синиця Тетяна Валерьевна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры финансов и учета, Харьковский национальный педагогический университет им. Г. С. Сковороды (ул. Блюхера, 2, Харьков, 61168, Украина)

E-mail: kfjo@mail.ru

Осьмірко Інна Владимировна – кандидат экономических наук, доцент, кафедра финансов и учета, Харьковский национальный педагогический университет им. Г. С. Сковороды (ул. Блюхера, 2, Харьков, 61168, Украина)

Sinitsa T. V., Osmirko I. V. Actual Problems of Forming the Registration Politics of Enterprise

It is marked in the article, that a registration policy of enterprise is the important element of organization of record-keeping. The considered process of forming of registration policy includes the sum of principles, methods and procedures of realization the primary supervision, grouping and final generalization the facts of economic activity. The sum of factors which influences on forming of registration is selected. The analysis of existent problems of forming the registration policy was conducted. The necessity of changing the role of registration policy in the process of management the policy of enterprise and increase its quality was grounded.

Key words: egistration policy, process of forming of registration policy, problems of forming of registration policy of enterprise, order is about a registration policy.

Bibl.: 8.

Sinitsa Tatyana V. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance and Accounting, Kharkiv National Pedagogical University named after G. Skovoroda (vul. Blyukhera, 2, Kharkiv, 61168, Ukraine)

E-mail: kfjo@mail.ru

Osmirko Inna V. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Department of Finance and Accounting, Kharkiv National Pedagogical University named after G. Skovoroda (vul. Blyukhera, 2, Kharkiv, 61168, Ukraine)

Важливим елементом організації обліку є облікова політика суб'єктів господарської діяльності, оскільки вона є тим інструментом управління підприємством, завдяки якому існує можливість поєднання державного регулювання та ініціативи підприємства в питаннях організації та ведення бухгалтерського обліку. Формування облікової політики – це доволі складний процес, що вимагатиме від керівника підприємства та головного бухгалтера професійних знань, здатності прогнозувати діяльність підприємства та своєчасно приймати управлінські рішення.

Значний вклад у розвиток теорії бухгалтерського обліку та методології облікової політики зробили вітчизняні та зарубіжні вчені, зокрема: М. Т. Білуха, Ф. Ф. Бутинець, М. Ф. Ван Бреда, З. В. Гуцайлюк, С. Ф. Голов, В. П. Загородній, Л. М. Кіндрацька, А. М. Кузьмінський, М. В. Кужельний, Є. В. Мних, О. А. Петрик, М. С. Пушкар, Я. В. Соколов, В. В. Сопко, Е. С. Хендріксен, М. Г. Чумаченко, В. Г. Швець, В. О. Шевчук.

Але в обліковій практиці спостерігається низка проблем щодо формування облікової політики на нормативно-методологічному рівні. Працівники облікових служб підходять до цього питання формально та не усвідомлюють роль облікової політики, що обумовлює необхідність подальших досліджень, спрямованих на вивчення стану формування облікової політики та визначення напрямів його удосконалення.

Мета дослідження полягає у визначенні методологічних підходів щодо формування облікової політики підприємств, з'ясуванні проблем в цій сфері та визначення напрямків їх розв'язання.

Більшість фахівців пов'язують облікову політику зі способом ведення бухгалтерського обліку, обраним підприємством відповідно до умов його господарської діяльності. Відповідно до цього, процес формування облікової політики – це надана законом можливість суб'єкта господарювання самостійно здійснювати у межах правового поля облікову діяльність, яка включає сукупність принципів, методів і процедур здійснення первинного спостереження, аналізу, поточного групування, підсумкового узагальнення фактів господарської діяльності, складання та подання фінансової звітності [5]. Це означає, що облікова політика повинна, як мінімум, визначати все перераховане щодо тих напрямків і об'єктів обліку, де на рівні нормативного регулювання не встановлено єдиних правил і підприємствам надано право вибору з декількох можливих варіантів.

Облікова політика підприємства формується на основі сукупності основоположних принципів і правил, вибір для використання яких вимагає системного підходу з метою максимальної оптимізації. Тому при виборі облікової політики потрібно мати на увазі, що на неї впливає низка факторів, серед яких є такі:

- ✦ правовий та організаційно-економічний статус (форма власності; галузь та вид діяльності);
- ✦ організаційно-правова форма; розміри підприємства);
- ✦ організаційна структура підприємства;
- ✦ діюча система оподаткування (податкове законодавство впливає на принципи, методи, прийоми ведення обліку на підприємстві);

- ✦ стратегія фінансово-господарського розвитку (питання фінансово-господарського розвитку – внутрішній чинник, який впливає на облікову політику, оскільки включає потенціал виробництва та подальшого розвитку підприємства, тактичні та стратегічні підходи для розвитку підприємства, інвестиційні засоби та основні засади, які повинні бути враховані при формуванні облікової політики);
- ✦ розміри діяльності підприємства;
- ✦ кадрове та матеріально-технічне забезпечення (від чисельності, структури апарату управління, кваліфікаційного рівня працівників залежить ефективність роботи підприємства; від рівня автоматизації залежить вибір форми ведення бухгалтерського обліку, що сприяє обліковому процесу з найменшими витратами);
- ✦ ступінь розвитку інформаційної системи в організації, у тому числі управлінського обліку;
- ✦ рівень менеджменту, ефективність системи мотивації персоналу.

Отже, формування облікової політики є відповідальним завданням суб'єктів господарювання і полягає насамперед у застосуванні нормативно передбачених принципів ведення бухгалтерського обліку, складання і подання бухгалтерської фінансової звітності, у виборі методів і процедур обробки облікової інформації. За формою облікова політика підприємства має вигляд наказу керівника (власника), на підставі якого головний бухгалтер складає проект наказу і зі всіма додатками та розрахунками передає на затвердження власнику (керівнику) підприємства. Наказ набирає юридичної сили з дня його підписання власником (керівником) підприємства і є обов'язковим для виконання всіма службами і працівниками підприємства.

У наказі про облікову політику доцільно передбачити два розділи: організаційно-технічний та методичний. Організаційно-технічний розділ визначає: організацію ведення бухгалтерського обліку; форму бухгалтерського обліку; технологію обробки облікової інформації; порядок проведення інвентаризацій; організацію системи внутрішнього контролю; порядок документообігу; робочий план рахунків бухгалтерського обліку. Методичний розділ облікової політики визначає: методи оцінки активів і зобов'язань організації; методи визнання доходів і витрат організації; методи калькулювання собівартості.

Узагальнюючи вищевикладене, можна відмітити, що на підприємстві формувати облікову політику необхідно поетапно, враховуючи на кожному етапі такі питання: визначення завдань використання об'єктів бухгалтерського обліку, щодо яких буде розроблено облікову політику; ретельне дослідження та оцінка факторів, які впливатимуть на здійснення вибору принципів, методів ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності; узгодження даних принципів і методів з умовами діяльності підприємства та запитам користувачів звітної інформації.

Таким чином, формування облікової політики – це непростий процес, що вимагає наявності організаційних,

технічних, кадрових можливостей, та він не закінчується після затвердження Наказу про облікову політику, а продовжується аж до моменту припинення діяльності підприємства. Тому на сьогодні дуже актуальним є питання перегляду облікової політики та вдосконалення її положень, що має здійснюватися шляхом актуалізації облікової політики та підвищення її якості. Актуалізація облікової політики – це приведення її у відповідність із законодавством, що змінюється та бізнесовими процесами. Аналіз змін законодавства у сфері обліку означає виявлення змін у способах обліку наявних об'єктів, а аналіз змін бізнесу – виявлення нових об'єктів обліку. Що ж стосується якості облікової політики, то необхідно її підвищувати по таких критеріях, як економічна доцільність, повнота, неупередженість облікової політики, несуперечливість законодавчій базі, раціональність методів обліку, відповідність цілям компанії та автоматизації обліку.

Саме на керівників підприємства покладають відповідальність за формування облікової політики, проте на цьому завдання керівника не обмежуються. Керівництво повинне постійно здійснювати контроль за дотриманням облікової політики, а також її вдосконалювати, що потребує додаткового навчання осіб, які відповідають за застосування облікової політики. Необхідно відстежувати зміни в законодавстві, інформувати працівників про зміни в обліковій політиці, та інші заходи.

Але сьогодні керівники не приділяють належної уваги формуванню облікової політики, що негативно впливає на обліковий процес та визначення фінансових результатів. З основних недоліків облікової політики підприємств можна виділити такі: обмеженість нормативної бази (існуюче бухгалтерське та податкове законодавство, яке визначає принципи, методи, прийоми бухгалтерського обліку, недосконале та вузько направлене, що не дозволяє вирішити велику кількість питань за допомогою облікової політики); більшість підприємств наказ про облікову політику складають формально (елементи наказу про облікову політику дублюють окремі пункти нормативних документів); не розробляється облікова політика щодо організації ведення обліку (не наводиться робочий план рахунків, графік документообігу, перелік облікових реєстрів, що застосовуються на підприємстві тощо).

ВИСНОВКИ

Отже, питання формування облікової політики підприємств залишаються актуальними. Для їх вирішення вкрай важливим є розробка та прийняття нормативного документу, який став би підґрунтям для розробки облікової політики на підприємстві. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : [закон України № 996-XIV від 16.07.1999: офіц. текст: Редакція від 02.12.2012 р. із змінами, внесеними Законом України № 5406-VI від 02.10.2012] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/>

2. Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» : [закон

України № 3332-VI від 12.05.2011 р.: офіц. текст] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/>

3. Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку : [наказ Міністерства фінансів України № 1591 від 09.12.2011 року: офіц. текст] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/>

4. **Бойчук А. А.** Актуальні проблеми облікової політики підприємств / А. А. Бойчук, В. О. Бойчук [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum

5. **Житний П. Є.** Організаційно-методологічні аспекти облікової політики фінансово-промислових систем : автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.09 / Павло Євгенович Житний ; Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана». – К., 2009. – 32 с.

6. **Житний П. Є.** Фактори впливу на формування облікової політики торгово-виробничих підприємств / П. Є. Житний, І. І. Афанас'єва [Електронний ресурс]. – Режим доступу : nbuv.gov.ua/portal/Soc_gum/.../10.pdf

7. **Кучеренко Т.** Регламентування облікової політики фінансової звітності / Т. Кучеренко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – № 5. – С. 24 – 34.

8. Облікова політика підприємств в Україні: теорія і практика : автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.06.04 / Т. В. Барановська ; Нац. аграр. ун-т. – К., 2005. – 21 с.